

T.C.
ADALET BAKANLIđI
ULUSLARARASI HUKUK VE DIŐ
İLİŐKİLER
GENEL MÜDÜRLÜĐÜ

SÖZLEŐMELER BÜROSU

Türkiye İle Yugoslavya Arasında
Hukuki Ve Ticari
Konularda Adli Yardım Sözleşmesi

10 — TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE YUGOSLAVYA KRALLIĞI ARASINDA KARŞILIKLI MÜNASEBATA DAİR MÜKAVELENAME

İmza tarihi : 3/ Temmuz/1934
İmza yeri : Ankara
Kabul tarihi : 25/ Aralık/1935
Kanun No. : 2874
Resmi Gazete ile neşir ve ilânı : 4/ Ocak/1936
Resmi Gazete sayısı : 3197
Düstur No. : III. Tertip, 17. c. 129 (89) s.

Türkiye Cumhuriyeti
ve

Yugoslav Krallığı,

Yugoslavya'da Türk vatandaşlarının ve Türkiye'de Yugoslav vatandaşlarının medeni ve ticari hususatta adli himayeleriyle iki memleket makamı adliyesinin yekdiğerine ibraz etmeleri muktezâ müteakabil muaveneti tanzim etmek arzusu ile hareket eden Türkiye Cumhuriyeti ve Yugoslavya Krallığı bu bapta bir mukavele akdine karar vermişler ve murahhasları olarak,

Türkiye Reiscumhuri Hazretleri,

Hariciye Vekâleti Kâtibi Umumisi Büyük Elçi Menemenli Numan Beyefendiyi,

Haşmetlü Yugoslav Kralı Hazretleri :

Türkiye'de Yugoslav Kralı Fevkalâde Murahhas Orta Elçi Dr. Mısyö Miroslav Yankoviç'i tayin etmişler ve müşarileyhin bu baptaki selahiyetnamelerini yekdiğerine tebliğ ile usul ve kaidesine muvafık bularak âtideki hükümleri kararlaştırmışlardır :

BİRİNCİ FASIL

ADLI HİMAYE

MADDE — 1.

(1) Akid Devletlerden her birinin tebaası diğerinin arazisinde şahıslarının ve mallarının kanuni ve adli himayesi hususunda mahallî tebaa gibi muamele göreceklendir.

(2) Bu hususta mehakime serbestçe müracaat edecekleri ve mahallî tebaanın tâbî olduğu şerait ve eşkâl dahilinde dava eyliye-bileceklerdir.

MADDE — 2.

(1) Akid Devletlerden biri tebaasından olupda, bu Devletlerden biri dahilinde ikametgâhı bulunan ve diğer Devlet mehakimi huzurunda müddei veya dahil fiddâva olanlardan gerek ecnebi sıfatları dolayısıyla gerek memleket dahilinde ikametgâhı veya meskeni bulunmaması dolayısıyla, her ne nam ile olursa olsun, hiç bir kefalet veya teminat akçesi talep edilmeyecektir.

(2) Aynı kaide masarifi muhakemeyi teminen müddei veya dahil fiddava olanlardan talep edilen tediye hakında da caridir.

MADDE — 3.

(1) Gerek ikinci madde ve gerek davanın ikame olduğu memleket kanunları mucibince kefalet, teminat akçesi veya masarifi muhakeme tediyesinden muaf olan müddei veya dahil fiddâva aleyhine Akid Devletlerden birinin arazisi dahilinde sadır olan masarifi muhakeme tediyesine mahkûmiyet kararı diğer Devletin salâhiyettar makamı tarafından meccanen lâzımmüttenfiz olacaktır.

(2) Talep, diplomasi tarikiyle yapılacaktır.

(3) Masarifi muhakeme miktarını sonradan tesbit eden adli kararlar hakkında aynı kaide tatbik olunur.

MADDE — 4.

(1) Mahkûm olan tarafın bilâhare yapacağı müracaat müstesna olmak üzere 3 nû maddede mezkûr masarife müteallik kararlar, tarafeyn istima olunmadan, icranın takip olduğu memleketin kanunlarına tevfiakan lâzımmüttenfiz itibar olunacaktır.

(2) Temyiz talebi hakkında ittihazi karara salâhiyettar olan makam :

a) Mahkûmiyet kararının, sadır olduğu memleket kavanini mucibince, kaziyei muhakeme halini iktisap edip etmediği,

b) Kararın fıkrai hükmiyesini kendisinden talep vâki olan Devletin lisanında veyahut Fransızca muharrer olup talep eden Devletin lisanında veyahut Fransızca muharrer olup talep eden Devletin diplomasi veya konsolosluk memuru yahut talep eden ve ya kendisinden talep vaki olan Devletin muhalef bir tercüman tarafından ashna mutabakatı tasdik edilmiş bir tercümenin merbut olup olmadığını, tetkik ile iktifa eyliyecektir.

(3) İkinci fıkranın (a) kısmında mevzu şartın ifası için talep Devletin salâhiyettar makamının, kararın kazaiyei muhkeme hâlini iktisap eylediğini mübeyyin bir beyannamesi kâfi gelecektir. İşbu makamın salâhiyeti mezkûr Devletin adli idaresinin en yüksek memuru tarafından tasdik edilecektir. Mevzu bahis beyanname ve tasdikname ikinci fıkranın (b) kısmında mezkûr kaideye tevfi kan tertüme edilmelidir.

(4) Alakadar tarafca aynı zamanda talep edilmesi şartile, ikinci fıkranın (b) kısmında mezkûr beyan, tercüme ve tasdik harçlarının miktarını tenfiz talebi hakkında ittihazi karara salâhiyettar olan makam tesbit edecektir. Bu harçlar dava masrafları olarak telakki olunacaktır.

MADDE — 5.

Âkid Devletlerden birinin tebaası diğer devletin arazisi üzerinde tebaai mahalliye ile aynı şerait dahilinde meccanî müzaheret adliyeden müstefit olacaklardır.

MADDE — 6.

(1) Fakrûhal vesikası müstedinin mütat meskeni makamâtı tarafından veya böyle bir mesken mevcut olmadığı takdirde, halen meskeni olan mahal makamâtı tarafından ita edilmelidir.

(2) Müstedi, meccanî müzaheret talebinin yapıldığı memlekette ikamet etmiyorsa fakrûhal vesikası, ibraz edileceği memleketin bir siyasi veya konsolosluk memuru tarafından meccanen tasdik edilecektir.

(3) Müstedî, Âkid Devletlerden birinin arazisi dahilinde ikamet eylemediği takdirde, mensup bulunduğu Devletin salâhiyettar siyasi veya konsolosluk memuru tarafından muteber bir vesika kifayet edecektir.

MADDE — 7.

(1) Müstedî, meccanî müzaheretî adliye talebinin yapıldığı memleket dahilinde ikamet eylediği takdirde, fakrihal vesikası vermeğe selâhiyettar olan makam, müstedinin mensup olduğu memleket makamatından vaziyeti maliyesi hakkında lazımgelen malumatı alabilecektir.

(2) Meccanî müzaheretî adliye talebi hakkında karar ittihazıyla mükellef olan makam, selâhiyeti dairesinde, kendisine verilen vesaik ve malumatın doğruluğunu kontrol etmek ve kafi derecede tenevvür için, mütemmim malumat istihsal eylemek hakkını muhafaza eder.

MADDE — 8.

Âkid Devletlerden birinin selâhiyettar makamı tarafından müzaheretî adliyeden müstefid edilen taraf, bu müzaheretten aynı dâvaya müteallik olarak diğer Devletin makamatı adliyesi huzurunda işbu Mukavelename ahkâmına tevfikân yapılan bilumum usule müteallik muamelâtta da müstefit olacaktır.

İKİNCİ FASIL

MAKAMATI ADLİYENİN KARŞILIKLI MÜZAHERETİ

MADDE — 9.

1 — Medeni ve ticari hususatta, Âkid Devletlerden birinin adli makamatından sâdır olup diğer Devletin arazisi dahilinde mukim eşhasa ait bulunan evrakın tebliği, diplomasi tarikile yapılacaktır. İrsal edilen varakanın sâdır olduğu makam tarafeyn isim ve sıfatlarını, muhatabın adresini, mevzuubahis varakanın mahiyetini mübeyyin olan talepname, kendisinden talep vâki olan Devletin lisanında veya Fransızca yazılmış olacaktır.

2 — Kendisine talepname irsal edilen makam, tebliğ keyfiyetini müsbît veya tebliğe mani olan hâdiseyi mübeyyin vesikayı ay-

tarikle gönderecektir. Mahal itibarile ademi selâhiyet halinde mezkûr makam talepnameyi re'sen selâhiyettar makama gönderecektir.

MADDE — 10.

1 — Tebliğ, kendisinden talep vâki olan Devletin selâhiyettar makamı tarafından icra edilecektir. İkinci fıkrada mezkûr ahval hariç olmak üzere, işbu makam, muhatap tebellûğa hazır olduğunu beyan ettiği takdirde, tebliği varakanın kendisine tevdiî suretinde icra ile iktifa edebilecektir.

Talep eden makamın müracaatı üzerine, tebliğ, kendisinden talep vâki olan makam tarafından, gerek bu kabil tebligat için her'î dahili mevzuatına tevfikân gerek, kendi kanunlarına münafi olmamak şartile, bir şekli mahsusada icra edilebilecektir.

MADDE — 11.

Tebliğin icra edilmiş olduğu, gerek muhatabın tarihli ve muaddak bir makbuzu, gerek kendisinden talep vâki olan Devlet tarafından tanzim edilip tebliğ keyfiyetinin şekli ve tarihini mübeyyin bir şhadetnamesi ile ispat edilecektir.

MADDE — 12.

1 — Medeni ve ticari hususatta Âkid Devletlerden birinin adli makamı kendi mevzuatına tevfikân diğer Devlet selâhiyettar makamına istinabe tarikle müracaat ederek bu makamdaki, havzai kazası dahilinde gerek bir tahkik muamelesinin ve gerek diğer adli muamelelerinin icrasını talep edebilecektir.

İstinabe varakası, diplomasi tarikle gönderilecektir. İşbu varaka kendisinden talep vâki olan Devletin lisanında veya Fransızca yazılıp talep eden Devletin bir siyasi veya konsolosluk memuru tarafından yahut talep eden veya kendisinden talep vâki olan Devletin muhallef bir tercümanı tarafından aslına mutabakatı tasdik edilmiş bir tercüme raptedilecektir.

Mahal itibarile ademi selâhiyet halinde, istinabe varakası kendisine gönderilen makam, bunu doğrudan doğruya selâhiyettar makama gönderecek ve keyfiyeti istinabe varakasını gönderen makama bildirecektir.

MADDE — 13.

1 — İstinabenin gönderildiği adli makam, istinabenin icrası için, kendi makamının istinabelerin icrasında tatbik ettiği aynı müeyyideleri kullanmağa mecbur olacaktır. Dava halinde bulunan tarafeynin şahsen icabet etmesi matlûp olduğu zaman bu müeyyidelerin tatbiki mecburi olmayacaktır.

2 — Takip edilecek usule gelince, kendisinden talep vâki olan makam istinabenin icrasında kendi memleketinin kanunlarını tatbik edecektir. Mamafih, talep eden Devletin, hususi bir şekil tatbikini istihdaf eden arzusu, bu şekil, kendisinden talep vâki olan Devletin kanunlarına mugayir olmamak şartile, is'af edilecektir.

3 — Alâkadar tarafın hazır bulunabilmesi için, istinabenin icra edileceği tarih ve mahal arzu ettiği takdirde, talep eden makama bildirilecektir.

MADDE — 14.

Şayed Âkid bir Devlet, arazisi üzerinde vuku bulacak bir tebliğ veya istinabe icrasını, hukuku hükümransisine, emniyetine veya intizamı ammeye halel getirecek mahiyette bulursa, bu tebliğin veya istinabenin icrasını reddedebilir. Bundan mâda, bir istinabenin icrası, evrakın mevsukiyeti tebeyyün etmediği, veya kendisine talep vâki olan Devletin arazisinde bu istinabenin icrası kuvvei adliyenin selâhiyeti dahilinde bulunmadığı takdirde de reddedilebilir.

MADDE — 15.

(1) Tebligat ve istinabe icrası herhangi bir mahiyette hiç bir masraf veya resim tediyesine mahal vermiyecektir.

(2) Mamafih, kendisinden talep vaki olan Devlet şahitlere veya ehlihibreye verilen tazminatın ve şahitlerin tav'an isbatı vucut etmemeleri halinde icap eden memur müdahalesi masrafının, yahut evrakı adliye tebligatının veya istinabe varakalarının bir şekli mahsusta icrasından mütevellit masrafların talep eden Devletten iadesini istemek hakkını haiz olacaktır.

MADDE — 16.

1 — Akid Devletlerin her birinin, diğer Devletin arazisinde bulunan tebaasına doğrudan doğruya ve kuvvei cebriye istimal et-

meden, siyasi veya konsolosluk memurları vasıtasile tebligat icrasına hakkı vardır.

2 — İstinabe icrası için de aynı ahkâm muteberdir.

3 — İşbu maddenin tatbikinde müşkulât zuhur ettiği takdirde mukavelelerin 9. ve 12. maddeleri mucibince hareket edilecektir.

MADDE — 17.

Bu mukavele tasdik edilecek ve tasdiknameler mümkün olan en kısa müddet zarfında Belgrad'da teati edilecektir.

MADDE — 18.

Bu mukavele hükümleri tasdiknamelerin teatisi tarihinden üç ay sonra icra mevkiine konacak ve bu tarihten itibaren altı sene mer'iyette kalacaktır. Mezkûr tarihin hitamından altı ay evvel Akidlerden biri hükmüne nihayet vereceğini diğerine tebliğ etmediği takdirde, Akidlerden biri tarafından feshedildiği tarihten altı ayın hitamına kadar mer'iyette kalacaktır. Bu ifadeleri tasdikan murahhaslar bu mukaveleyi imza etmişler ve mühürlemişlerdir.

Ankara'da üç temmuz bin dokuz yüz otuz dörtte iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

M. Numan

M. Yankovic